

RESOLUCIÓ DE LA SINDICATURA DE GREUGES

QUEIXA RELATIVA AL DRET A LA MOBILITAT (CIRCULACIÓ I ESTACIONAMENT)

ANTECEDENTS

Descripció dels fets objecte de la queixa

El dia 27 de novembre de 2023, el ciutadà va presentar una queixa en aquesta Sindicatura en què exposava el següent:

- El diumenge 30 d'abril del 2023 circulava per Barcelona amb un vehicle sense etiqueta ambiental, però en bon estat de conservació. Aquests tipus de vehicles actualment només poden circular a Barcelona els caps de setmana i els festius.
- Al cap de pocs dies va rebre una notificació de l'Ajuntament de Barcelona per circular a 41 km/h pel carrer de Numància, dins l'àmbit d'una zona escolar on el límit de velocitat era 30 km/h. Va presentar un escrit d'al·legacions demanant que s'anul·lés d'acord amb els motius següents:
 - En diumenge no té sentit la limitació de velocitat, ja que l'escola està tancada.
 - En cap moment va superar el límit de 50 km/h aplicable a la ciutat de Barcelona, i superar el límit en 11 km/h no és significatiu. A més, la velocitat és difícil d'apreciar en un velocímetre analògic com el del seu vehicle.
 - El mateix Ajuntament va emetre una nota de premsa el 13 de juliol del 2023 anunciant la flexibilització dels límits de velocitat a 30 km/h en els entorns escolars en els dies que no hi activitat escolar.
 - El senyal vertical de 30km/h queda tapat pels autobusos d'una parada de bus i no s'informa del límit al paviment. Per tant, no hi ha possibilitat per a les persones conductores de conèixer el límit de velocitat aplicable a la via.
 - La qualificació d'infracció greu és desproporcionada.
- Les al·legacions van ser desestimades sobre la base que quedava acreditat el bon funcionament dels aparells que mesuren la velocitat, però aquest no va ser un extrem objecte de cap al·legació.
- Va presentar una queixa davant l'Alcaldia, i a la resposta que va rebre hi deia que l'alcalde no tenia competències en aquesta matèria.

- Considera que és contradictori que en la seva multa no s'hagi tingut en compte el nou criteri municipal quant al límit de velocitat en entorns escolars fora dels dies lectius.

Actuacions fetes

Admesa a tràmit la queixa, la Sindicatura va iniciar la instrucció de l'expedient. Va estudiar els fets i la legislació aplicable, amb la finalitat de valorar si s'havien aplicat els **principis de bona administració** per a la salvaguarda dels drets fonamentals a la ciutat.

D'acord amb el **principi d'economia administrativa**, no s'ha efectuat una petició d'informe a l'Ajuntament de Barcelona, ja que en l'expedient hi consta prou informació per poder emetre un pronunciament. Per aquest motiu, un cop examinat el contingut de la queixa, la documentació aportada per la persona interessada i la normativa aplicable, aquesta Sindicatura emet la decisió següent.

CONSIDERACIONS

1. L'emplaçament: carrer de Numància des de l'avinguda Diagonal fins al carrer d'Anglesola

Els dies 10 i 11 de desembre de 2023, diumenge i dilluns, respectivament, una persona treballadora de la Sindicatura va visitar l'emplaçament objecte de la queixa.

- S'observa que a ambdós costats de la via hi ha senyalització que informa del límit de velocitat de 30 km/h, amb la inscripció "De 7 a 22 h. Excepte diumenges, festius i agost". El primer senyal és a l'esquerra, pocs metres després de l'encreuament amb l'avinguda Diagonal. Un metres més endavant, hi ha tres senyals més. A la banda dreta (a l'alçada dels números 149-167) hi ha una parada d'autobusos interurbans (Hife) que pot dificultar la visibilitat d'un dels senyals. No consta senyalització al paviment.

- A l'alçada del número 153-161 hi ha una escola, on s'ha fet una actuació a la via en el marc del programa "Protegim les escoles". En aquest punt hi ha el dispositiu que mesura la velocitat i capta imatges de la circulació, i una mica més endavant hi ha un senyal lluminós que informa de la velocitat en temps real dels vehicles que hi passen.

Si bé és veritat que **un dels diversos senyals verticals pot quedar puntualment tapat, els altres són perfectament visibles**, de manera que les persones conductores poden conèixer el límit de velocitat aplicable a la via.

2. Els límits de velocitat de circulació

L'Ajuntament de Barcelona va aprovar el 6 de març de 2020 un Decret d'Alcaldia de limitació de la velocitat de circulació a 30 km/h a tots els carrers que no s'inclouen en la xarxa bàsica de Barcelona. A l'annex d'aquest decret s'identifiquen les vies secundàries que, com que són fora de l'àmbit de la xarxa bàsica, sí que veuen limitada la seva velocitat màxima a 30 km/h, entre les quals no es troba el carrer de Numància.

Posteriorment, la normativa estatal va introduir una modificació mitjançant el Reial decret 970/2020, de 10 de novembre, que va alterar l'article 50 del Reglament general de circulació en el mateix sentit, però que no va entrar en vigor fins al 2 de juliol de 2021 (d'acord amb la disposició final única). Aquest article establia que el límit genèric de velocitat en vies urbanes és de:

- a) 20 km/h en vies que disposin de plataforma única de calçada i vorera.
- b) 30 km/h en vies d'un únic carril per sentit de circulació.
- c) 50 km/h en vies de dos carrils o més per sentit de circulació.

Per tant, atès que el carrer de Numància sí que està dins de la xarxa bàsica de la ciutat i té més de dos carrils de circulació, en principi seria aplicable el límit genèric de 50 km/h.

No obstant això, aquest límit es pot rebaixar per acord de l'autoritat municipal, prèvia senyalització específica, i això és justament el que va passar quan **l'Ajuntament va rebaixar el límit fins a 30 km/h quan aquest tram de carrer es va incloure en el programa "Protegim les escoles"** (vegeu el punt 3).

Així mateix, tal com menciona el promotor de la queixa, l'Ajuntament va decidir flexibilitzar¹ el límit de velocitat en els entorns escolars durant els diumenges, els festius i el mes d'agost. Però aquesta mesura es va aprovar el mes de juliol de 2023, és a dir, posteriorment a la comissió de la infracció (30 d'abril de 2023).

3. Pla de mobilitat urbana 2024 i programa "Protegim les escoles"

El **Pla de mobilitat urbana 2024** (PMU) és l'instrument de planificació municipal que té com a objectiu principal assolir una mobilitat més sostenible, segura i saludable, apostant per la mobilitat de les persones vianants i posant èmfasi en mesures de transport públic, distribució de mercaderies i regulació de l'aparcament en superfície.

El PMU va prendre com a marc de referència català el **Pla estratègic de seguretat viària de Catalunya 2021-2023** (PSV 2021-2023), el qual s'estructura en els sis eixos estratègics del Pacte nacional per a la mobilitat segura i sostenible, i recollia 223 accions previstes, entre les quals destacaven l'ampliació de l'espai destinat als vianants, amb la consegüent pacificació del trànsit.

Dins el marc del PMU 2024, en els darrers anys s'ha desenvolupat el programa **"Protegim les escoles"** amb l'objectiu de millorar la qualitat ambiental i la seguretat dels nens i nenes i de crear espais d'estada més amables en els centres educatius.

En l'entorn de l'emplaçament objecte de la queixa hi ha diversos centres educatius:

- Escoles bressol: Escola Bressol Municipal Xiroi, Escola Bressol Municipal Can Rosés, Llar d'Infants Niu de les Corts II i Llar d'Infants El Camí Felç Les Corts.
- Primària/secundària: Escola Anglesola, Escola Ítaca i Centre Educatiu FEP Santa Teresa de Lisieux. Aquestes tres són justament al tram del carrer de Numància objecte de la queixa.

¹ <https://www.barcelona.cat/mobilitat/es/actualidad-y-recursos/noticias/se-flexibiliza-el-limite-a-30-km-h-en-entornos-escolares-1308488>

D'acord amb aquest programa, diverses parts de la zona van ser objecte d'actuacions. Les que són rellevants per a aquesta queixa són les que destaquem a continuació:

- Eliminació d'un dels quatre carrils de circulació per dotar de més espai l'entorn escolar.
- Reducció del límit de velocitat a 30 km/h, amb senyalització específica.
- Millora de l'accés a l'entrada als centres, amb ampliació de zones d'estada i incorporació de nou mobiliari urbà.
- Instal·lació d'elements de seguretat.

Aquestes mesures són congruents amb l'article 32.2 de la Carta de drets i deures de Barcelona, que estableix que l'Administració té l'obligació d'establir una **ordenació de la circulació i de l'estacionament dels vehicles de motor que sigui compatible amb l'ús que fan els vianants i els ciclistes de les vies i les places**. Així mateix, l'article 93 d'aquesta carta estableix que l'ordenació del trànsit de persones i vehicles és competència pròpia de l'Ajuntament de Barcelona.

D'altra banda, l'exposició de motius de la Carta municipal de l'Ajuntament de Barcelona assenyala que "s'elabora aquesta Carta per **afavorir una mobilitat que tingui el vianant com a destinatari més important**".

Així mateix, la fita 11 dels objectius de desenvolupament sostenible (ODS) estableix que cal dissenyar l'espai públic centrat en les persones vianants i garantir l'accessibilitat universal (ampliació de voreres, voreres exclusives...), amb una implementació pensada per a infants i persones grans.

4. Procediment sancionador

Un radar va captar la infracció, que es va registrar amb una imatge, sense que l'interessat hagi qüestionat la realitat dels fets. Posteriorment l'Institut Municipal d'Hisenda va incoar l'expedient sense que constin incidències en la notificació.

El promotor de la queixa va fer ús de les accions de defensa que va estimar oportunes; en concret, va presentar un escrit d'al·legacions, el qual va ser desestimat mitjançant una resolució expressa.

L'argument principal del promotor de la queixa és que en diumenge l'escola no té activitat, i això comporta la conseqüència que el límit de velocitat no està operatiu. Aquest argument no pot prosperar, ja que la ciutadania ha de respectar la normativa vigent en cada moment. A més, **en el moment dels fets encara no s'havia flexibilitzat el règim de la velocitat en diumenge i, per tant, el límit era de 30 km/h,**

i així estava senyalitzat mitjançant múltiples senyals verticals perfectament visibles.

Quant a la gradació de la infracció, cal concloure que és correcta, ja que d'acord amb l'article 52.3 del Reglament general de circulació, **qualsevol infracció per excés de velocitat ha de ser tipificada com a greu o molt greu:**

Article 52. Velocitats prevalents.

1. Sobre les velocitats màximes indicades als articles anteriors prevaldran les que es fixin:

a) A través dels corresponents senyals.

b) A determinats conductors per raó de les seves circumstàncies personals.

c) Als conductors novells.

d) A determinats vehicles o conjunts de vehicles per les seves característiques especials o per la naturalesa de la seva càrrega.

2. En els supòsits compresos al paràgraf b) de l'apartat anterior i a l'article 48.1.c) id), és obligatori portar a la part posterior del vehicle, visible en tot moment, el senyal de limitació de velocitat a què es refereix article 173.

3. **Les infraccions a les normes d'aquest precepte tenen la consideració de greus o molt greus**, segons correspongui per l'excés de velocitat, tal com preveuen els articles 65.4.c) i 65.5.e), tots dos del text articulat.

En virtut de l'anterior, pel que fa a la tramitació del procediment sancionador objecte de la queixa, aquesta Sindicatura considera que no hi ha hagut cap irregularitat. És cert que la resolució desestimària, a més d'incloure informació sobre l'acreditació de la infracció i el bon funcionament del radar, podria haver entrat a rebatre les al·legacions específiques utilitzades per l'interessat, però aquesta carència no té l'entitat suficient per invalidar el procediment sancionador.

Per acabar, quant a la queixa presentada davant l'Alcaldia, es considera que la resposta rebuda és correcta, ja que la bústia de "Queixes i suggeriments" no és el canal adient per tramitar gestions administratives d'un expedient en tràmit.

DECISIÓ

D'acord amb el que disposen l'article 143 de la Carta municipal de Barcelona i el reglament que regula la Sindicatura de Greuges de Barcelona, aquesta institució té com a missió valorar si s'ha produït un greuge. Considerats els fets i les normes aplicables, conclou que, en aquest cas, **l'actuació de l'Ajuntament de Barcelona ha estat ajustada a dret i eficaç.**

Aquesta resolució es comunicarà a l'òrgan municipal competent, se'n donarà compte al Plenari del Consell Municipal en l'informe anual reglamentari i s'informarà la persona interessada del seu contingut.